

การสร้างอิทธิพลทางสังคม: กรณีศึกษาเจ้าพ่อรายหนึ่ง

Social Influencing: The Case Study of a Godfather

ปริญญ์ นักพ่อน¹

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การสร้างอิทธิพลทางสังคม: กรณีศึกษาเจ้าพ่อรายหนึ่ง” ในครั้งนี้ มุ่งศึกษาภูมิหลัง พฤติกรรมทัศนคติ และแนวทางการดำเนินชีวิตของผู้มีอิทธิพลรายหนึ่ง ตลอดจนศึกษาแนวทางในการสร้างอิทธิพลทางสังคมในระดับท้องถิ่น รวมทั้งปัจจัยสนับสนุนที่นำไปสู่การขยายเครือข่ายเชิงอำนาจสู่การเมืองระดับชาติ โดยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาโดยใช้วิธีวิทยาแบบเรื่องเล่า (Narrative Research) แนวอัตชีวประวัติ โดยเป็นเรื่องราวของผู้มีอิทธิพลรายนี้เป็น “องค์ประธาน” ของการศึกษา ซึ่งพบว่า ด้วยการใช้การเติบโตมาในครอบครัวของผู้ที่มีอิทธิพลคือ คุณปู่และบิดา ประกอบกับด้วยลักษณะนิสัยส่วนตัวที่เป็น ‘คนจริง’ ทำให้เขาเลือกที่จะดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ชีวิตมากกว่าการศึกษาในชั้นเรียน จึงนำไปสู่การแสดงตัวตนในฐานะ ‘นักเลงถิ่น’ และสร้างการรับรู้และยอมรับในสังคมวงกว้างว่าเป็น ‘ผู้มีอิทธิพลถิ่น’ และด้วยความจริงใจ และมีน้ำใจ ทำให้เขามีเพื่อนและลูกน้อง ตลอดจนได้รับความไว้วางใจจากผู้อำนาจในระดับประเทศ จนเริ่มสร้างเครือข่ายอำนาจและกลายเป็นรากฐานสำคัญที่ก้าวสู่การเป็นนักการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

ตลอดระยะเวลาการทำงานในฐานะ “นักการเมือง” เขาได้พบเห็นและเรียนรู้วิถีทางการเมืองจากผู้คนที่หลากหลาย โดยวางบทบาทของตัวเองไว้ในฐานะ ‘ผู้แทน’ ของคนในจังหวัดเป็นหลัก มากกว่าการใช้โอกาสที่มีไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหารในระดับประเทศ โดยมีความตั้งใจเดียวคือ ต้องการช่วยเหลือและดูแลคนในพื้นที่ของตนเอง เปรียบเสมือน ‘ผู้ปกป้องถิ่น’ ซึ่งเป็นบทบาทที่เขาทำมาเป็นระยะเวลายาวนาน นอกจากนี้ แม้ว่าเขาจะมีภาพลักษณ์และถูกเรียกขานจากสื่อมวลชนว่าเป็น ‘เจ้าพ่อ’ แต่ด้วยลักษณะนิสัยการช่วยเหลือผู้คน รวมทั้งด้วยการดำเนินวิถีชีวิตแบบเรียบง่ายและเป็นไปเช่นเดียวกับคนในพื้นที่ จึงทำให้คนกลายเป็น ‘ผู้มีอิทธิพล’ ที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย และเป็น ‘ที่พึ่งพิง’ ของคนในพื้นที่ มิใช่เพียงการใช้อำนาจเงินก้อนใหญ่ในการสร้างอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น แม้วันนี้บทบาทและอำนาจที่เป็นทางการของเขาจะลดทอนลงไปตามกาลเวลา ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการเมือง และวัยที่เปลี่ยนไปของตัวเอง แต่ภาพของการแสดงออกถึงความเคารพจากเจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่ หรือการเข้ามาขอความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ ของคนในพื้นที่ ย่อมแสดงให้เห็นถึง ‘บารมี’ ที่สร้างจากตัวตนของเขาตลอดระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมาว่ายังคงอยู่ ซึ่งสะท้อนจากมุมมองของคนในสังคมที่ยังให้ความเคารพ และมองเห็นเขาเป็น ‘ที่พึ่งพิง’ ไม่ต่างจากช่วงเวลาที่เขาอยู่ในสถานะและตำแหน่งที่มีอำนาจและอิทธิพลทางสังคมเช่นเดียวกับในอดีต

คำสำคัญ: เจ้าพ่อ อิทธิพลทางสังคม

Abstract

The study “Building Social Influence: The Case Study of a Godfather,” was aimed at exploring the background, behavior, attitudes, and lifestyle of an influential person; explaining how to build local social influence; and discussing the supporting factors in the expansion of power networks into national

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

politics. This study was based on narrative research, which provided a biography of this individual, who was the ‘subject’ of this study. His story showed that because he was brought up in a family of influential people, who included his grandfather and father, and the fact that he was a ‘serious’ person, all made him choose to lead his life based on his own experiences rather than classroom education. This resulted in him describing himself as a ‘local hoodlum,’ and this created a wide public perception and recognition that he was a ‘local influential person.’ His sincerity and generosity allowed him to have a lot of friends and followers and gained the trust of national authorities. Thus, he was able to establish his power networks, and this paved the foundation of his local and national political career.

Throughout his working life as a ‘politician,’ he witnessed and learned about the political path from various people. He positioned himself into the role of a ‘representative’ of the people in his province, rather than as a representative of the national administration. His only intention was to provide his local people assistance and care, like ‘a local safeguard,’ which was a role he played for many years. Despite his image and the name ‘godfather’ given to him by the mass media, his generosity and simple lifestyle that was not different from that of other local people, he became an ‘influential person,’ someone who was easy to access and a ‘refuge’ for the local people.

Despite his diminishing official role and authority over time, social and political changes, and elderly age, the expressions of local authorities showing their respect for him and the fact that local people approached him to ask for help showed his ‘charisma,’ which developed from his identity over the past decades. This was reflected through the fact that local people still respected him and regarded him as a ‘refuge,’ the same as they did in the past when he held a position that provided him with full power and influence.

Keywords: *Godfather, Social Influence*

บทนำ

“เจ้าพ่อ” เป็นคำที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาช้านาน โดยเจ้าพ่อในความหมายทางวัฒนธรรมจะเกี่ยวข้องกับคนสองประเภท คือ “นักเลง” บนวัฒนธรรมแบบไทยแท้ และ “เสี่ย” ซึ่งเกิดขึ้นจากรากฐานของชาวไทยเชื้อสายจีน โดยแวดวงวิชาการเริ่มอภิปรายเรื่องเจ้าพ่อในปี 2532 แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงอำนาจหลังปี 2516 ทำให้ระบบอุปถัมภ์แตกต่างไปจากระบบอำมาตยาธิปไตย และพบว่าเจ้าพ่อส่วนหนึ่งในระบบอุปถัมภ์มีการพัฒนาอำนาจของตนเองตั้งแต่ต้นทศวรรษ 2500 ทั้งนี้ เจ้าพ่อมักสร้างเครือข่ายโดยอาศัยระบบอุปถัมภ์ ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีบุคคลที่ถูกเรียกว่าเจ้าพ่อในหลายพื้นที่ของสังคมไทย และได้กลายเป็นผู้มีชื่อเสียงในวงกว้างนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม จะเห็นว่าภาพลักษณ์ของเจ้าพ่อโดยทั่วไปมักถูกมองในเชิงลบ โดยเห็นว่าเป็นการใช้อิทธิพลในทางที่ไม่ถูกต้อง อาทิ การกระทำความผิดกฎหมาย การข่มขู่ การสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนทั่วไป แต่พบว่าบุคคลที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นเจ้าพ่อเหล่านั้นมิได้เกิดจากการตั้งตนเองเป็นเจ้าพ่อ หากแต่มักเกิดจากการเรียกขานคนพื้นที่นั้นๆ จึงสะท้อนให้เห็นว่าการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะได้รับการขนานนามว่าเป็น ‘เจ้าพ่อ’ ต้องเป็นบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ มีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นจนสามารถทำให้คนอื่นยอมรับหรือทำตามได้

การศึกษาในครั้งนี้ จึงมุ่งเรียนรู้ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการหล่อหลอมและสร้างความเป็นตัวตนของบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากคนในสังคมว่าเป็นผู้มีอิทธิพล รวมทั้งการค้นหาแนวทางในการสร้างอิทธิพลระดับท้องถิ่น และปัจจัยสนับสนุนที่นำไปสู่การขยายเครือข่ายเชิงอำนาจสู่การเมืองระดับชาติ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาวิเคราะห์ผ่านกรณีของผู้มีอิทธิพลท้องถิ่นรายหนึ่ง เนื่องจากเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในระดับท้องถิ่นและก้าวสู่การเป็นนักการเมืองระดับชาติที่มีความสำคัญในประวัติศาสตร์การเมืองไทยมาอย่างยาวนาน ซึ่งในปัจจุบันผู้มีอิทธิพลท้องถิ่นรายนี้ยังนับว่าเป็นบุคคลที่ได้รับความเคารพจากสังคมและยังมีอิทธิพลบางส่วนต่อการสร้างฐานอำนาจของเครือข่ายหรือบุคคลใกล้ชิด การเรียนรู้วิถีชีวิตของผู้มีอิทธิพลท้องถิ่นรายนี้จึงนับว่าเป็นอีกบทเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเรื่องอำนาจ อิทธิพล และความเป็นผู้นำในสังคมไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภูมิหลัง พฤติกรรม ทศนคติ และแนวทางการดำเนินชีวิตของผู้มีอิทธิพลท้องถิ่นรายหนึ่ง
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการสร้างอิทธิพลทางสังคมในระดับท้องถิ่น รวมทั้งปัจจัยสนับสนุนที่นำไปสู่การขยายเครือข่ายเชิงอำนาจสู่การเมืองระดับชาติของผู้มีอิทธิพลท้องถิ่นรายหนึ่ง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาชีวิตประวัติของผู้มีอิทธิพลในรายหนึ่ง เพื่อสะท้อนถึงการอธิบายปรากฏการณ์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการหล่อหลอมและสร้างความเป็นตัวตนของบุคคลผู้หนึ่ง ตลอดจนแนวทางการดำรงอยู่ในสังคมจนได้รับการยอมรับจากคนในสังคมว่าเป็นผู้มีอิทธิพลหนึ่งในประเทศไทย โดยมุ่งเน้นศึกษาข้อมูลพื้นฐานในด้านครอบครัว การศึกษาและความสัมพันธ์กับคนในชุมชน ตลอดจนศึกษาพฤติกรรม ทศนคติ และแนวทางการดำเนินชีวิตเพื่อให้เข้าใจถึง เหตุผลการกระทำ รวมทั้งการตัดสินใจในแต่ละสถานการณ์ที่สำคัญในชีวิตของผู้มีอิทธิพลรายนั้น ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางในการสร้างอิทธิพลระดับท้องถิ่น รวมทั้งปัจจัยสนับสนุนที่นำไปสู่การขยายเครือข่ายเชิงอำนาจสู่การเมืองระดับชาติ ทั้งในด้านสถานะทางเศรษฐกิจ สถานะทางสังคม สถานะทางการเมือง และปัจจัยอื่นๆ อันจะนำมาสู่การสังเคราะห์เป็นข้อมูลหรือแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลในการขยายอำนาจจากการเมืองระดับท้องถิ่นไปสู่ระดับชาติ

ทั้งนี้ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งตัดสินใจเรื่องราวหรือวิถีชีวิตของบุคคลที่ศึกษาว่าเป็นเรื่องราวที่ตีแล้ว หรือเหมาะสมตามบรรทัดฐานใด ๆ จากสังคม โดยมุ่งเพียงการเรียนรู้แนวทางการสร้างอิทธิพลทางสังคมจากกรณีของบุคคลที่ได้รับการเรียกขานจากสังคมทั่วไปว่า 'เจ้าพ่อ' เพื่อนำไปสู่การทำ ความเข้าใจถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมไทย

กรอบความคิดที่ใช้วิจัย

การศึกษาเรื่อง การสร้างอิทธิพลทางสังคม: กรณีศึกษาเจ้าพ่อรายหนึ่ง ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาปรากฏการณ์สร้างอิทธิพลทางสังคมของเจ้าพ่อรายหนึ่งผ่านการตีความและอธิบายตามหลักการและแนวคิดทางวิชาการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างอิทธิพล/อำนาจ

อำนาจ (Power) มาจากรากศัพท์ภาษาละตินเดิมว่า "potere" ซึ่งหมายถึง มีอำนาจ เหนือผู้อื่น หรืออาจกล่าวได้ว่า อำนาจ หมายถึง ความสามารถที่บุคคลหนึ่งกระทำการกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้เกิดอิทธิพล หรือเกิดผลต่อพฤติกรรมความรู้สึก ตลอดจนทัศนคติของบุคคลอีกคนหนึ่งไปในทิศทางที่ต้องการ" (Winter, 1973: 4; Yukl, 1989: 14) ในขณะที่อิทธิพล (Influence) มีความหมายใกล้เคียงกับอำนาจมาก โดยอิทธิพลนับเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ซึ่งผลจากการกระทำของบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งมีผลต่อบุคคลอื่น หรือกลุ่มอื่น (Yukl, 1989: 13; Katz and Kahn (1966: 218) ทั้งนี้ อำนาจอาจแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ อำนาจบังคับ (coercive power) กับอำนาจชอบธรรม (legitimate

power/authority) พื้นฐานของอำนาจบังคับตั้งอยู่บนพื้นฐานของการใช้กำลังบังคับ ขาดความชอบธรรม ในขณะที่อำนาจชอบธรรมมีการบังคับใช้ (domination) ในลักษณะที่มีความชอบธรรมเพราะเป็นอำนาจที่ได้รับการยินยอมและเห็นชอบให้ใช้อำนาจจากผู้อยู่ใต้อำนาจ (Morison, 1995 อ้างโดย รัตนา โตสกุล, 2548) โดยผู้ที่มีอำนาจมักมาจากสิทธิของอำนาจที่ต่างกัน 3 แบบ (Weber, 1947 อ้างโดย สุภางค์ จันทวานิช, 2551: 59) ได้แก่ สิทธิอำนาจตามประเพณี (Traditional Authority) สิทธิอำนาจบนรากฐานบุญบารมี (Charismatic Authority) และสิทธิอำนาจที่อยู่บนหลักเหตุผลหรือกฎหมาย (Rational Legal-Authority) ทั้งนี้ อำนาจของบุคคลจะเกิดจากบริการมีค่าเหนือบุคคลผู้ไม่สามารถตอบสนองทดแทน เหนือบุคคลผู้ไม่มีทางเลือกอื่น เหนือบุคคลผู้ไม่สามารถใช้กำลังบังคับขู่เข็ญ ตอบโต้ และเหนือบุคคลผู้ต้องพึ่งพาบริการนั้นอย่างเลี่ยงไม่ได้ อำนาจเหล่านี้จึงเป็นอำนาจบังคับ เพราะเกิดในความสัมพันธ์ทางสังคม และอธิบายโดยอาศัยความสัมพันธ์แลกเปลี่ยนที่วางหลักใหญ่ไว้ล่วงหน้า (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2551: 141-144)

ดังนั้นอิทธิพลทางสังคม จึงหมายถึง การที่พฤติกรรมของบุคคลหนึ่งๆ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและทัศนคติของบุคคลอื่นในลักษณะทางเดียว ส่วนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมหมายถึง การที่พฤติกรรมของบุคคลมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและทัศนคติซึ่งกันและกันในลักษณะที่มีการโต้ตอบ และมีปฏิริยาต่อกันและกัน

2. ทฤษฎีการจูงใจ

การจูงใจ (Motivation) หมายถึง การผลักดันหรือขับเคลื่อนให้เกิดการกระทำกิจกรรมต่างๆ ของแต่ละบุคคล โดยมีเงื่อนไขของการกระทำดังกล่าวที่จะส่งผลต่อความพึงพอใจ ความต้องการ หรือเป้าหมายของแต่ละบุคคล ที่ได้กำหนดไว้ (Wehrich and Koontz, 2002: 462; Decenzo and Robbins, 2002) โดยทั่วไปหลักการจูงใจมักขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 3 ประการ คือ ความสามารถ (Ability) สิ่งแวดล้อม (Environment) และ การจูงใจ (Motivation) (Bovee Decenzo, et al., 1993: 436 อ้างใน ธนวรรณ ตั้งสินทรัพย์ศิริ, 2547: 296) ทั้งนี้ Decenzo, et al. (2002) ได้อธิบายเกี่ยวกับการจูงใจว่ามีจุดเริ่มต้นมาจากความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง (Unsatisfied need) จึงทำให้เกิดความตึงเครียด (Tension) ซึ่งจะมีผลต่อการเกิดแรงขับในตัวบุคคล (Drive) แรงขับดังกล่าวจะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม (Behavior) เพื่อแสวงหาสิ่งตอบสนองที่ต้องการ เมื่อความต้องการบรรลุเป้าหมาย (Goal achievement) ก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจ (Satisfaction) และในที่สุดก็จะลดความตึงเครียดของบุคคลลงได้ (Reduction of tension)

3. แนวคิดเรื่องภาวะผู้นำ

Daniel Goleman (คมกฤษ จงบุญวัฒนา, 2556: 9-10) เห็นว่าสิ่งที่ทำให้ผู้นำที่ยิ่งใหญ่ต่างจากผู้นำโดยทั่วไปคือความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence: EQ) ซึ่งประกอบด้วยทักษะ 5 ประการ ได้แก่ การรู้จักตัวเอง (Self-awareness) การควบคุมตัวเอง (Self-regulation) การมีแรงจูงใจ (Motivation) การมีความใส่ใจผู้อื่น (Empathy) และการมีทักษะทางสังคม (Social skill) ทั้งนี้ ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายความหมายของความเป็นภาวะผู้นำไว้อย่างน่าสนใจ อาทิ Stogdill (1974: 411) อธิบายภาวะความเป็นผู้นำว่า เป็นความริเริ่มเพื่อรักษาโครงสร้างของความคาดหวังของผู้นำและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตามและเพื่อนร่วมงานในหน่วยงาน ซึ่ง Mc Farland (1979: 303) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าภาวะความเป็นผู้นำเป็นความสามารถที่จะชี้แนะ สั่งการ หรืออำนวยความสะดวกของผู้นำซึ่งมีอิทธิพลต่อผู้ตามและเพื่อนร่วมงานเพื่อบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ ในขณะที่ Wehrich, et al. (2002: 437) ให้ความหมายว่าภาวะผู้นำเป็นศิลปะและกระบวนการเกี่ยวกับอิทธิพลของบุคคลที่มีความมุ่งมั่นและพยายามเพื่อที่จะทำให้เป้าหมายบรรลุความสำเร็จ ทั้งนี้ การศึกษาเรื่องผู้นำและภาวะผู้นำไม่ใช่เรื่องใหม่โดยมีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำมาเป็นเวลานาน ซึ่งการศึกษาภาวะผู้นำสามารถแบ่งออกเป็น 3 แนวทาง (ณัฐพันธ์ เจริญนันทน์, 2551: 122) ได้แก่ ทฤษฎีลักษณะเฉพาะของผู้นำ (Trait theory) ซึ่งเชื่อว่าผู้นำที่ดีจะมีคุณสมบัติเฉพาะที่แตกต่างจากบุคคลทั่วไป หรือเกิดมาเพื่อเป็นผู้นำหรือผู้ปกครอง ทฤษฎีพฤติกรรม (Behavioral theory) ซึ่งเน้นศึกษาพฤติกรรมกรรมการแสดงออกของผู้นำที่มีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการนำของเขา และทฤษฎีสถานการณ์

(Situational theory) เป็นการศึกษาความสำคัญของปัจจัยสภาพแวดล้อม และสถานการณ์ที่มีผลต่อการแสดงออกของผู้ นำ โดยผู้นำจะต้องแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับข้อกำหนดของสถานการณ์

4. แนวคิดเรื่องผู้มีอิทธิพล

สมบัติ จันทรวงศ์ (อ้างโดย ผาสุก พงษ์ไพจิตร และสังศิต พิริยะรังสรรค์ (บรรณาธิการ), 2535: 118-124) ได้ให้ข้อสังเกตเบื้องต้นเกี่ยวกับคำว่าเจ้าพ่อ ว่าควรอธิบายได้ด้วยคำว่า “นักเลง” และ “ผู้มีอิทธิพล” โดย สมบัติ จันทรวงศ์ให้ความหมายที่ดีของความเป็น “นักเลง” ว่าหมายถึง “ลักษณะประจำตัวหรือคุณสมบัติความเป็นลูกผู้ชายของบุคคลดังกล่าวที่ทำให้ผู้อื่นให้ความเคารพยำเกรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อบุคคลเช่นว่ามีบทบาทเป็นผู้ดูแลสมัครพรรคพวกเพื่อนฝูง คุณสมบัติของความเป็นลูกผู้ชายหรือความเป็นนักเลงนี้รวมถึงความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว เสียดสี กล้าได้กล้าเสีย หรืออย่างที่เราเรียกกันว่า เป็นคนใจถึง” โดยเมื่อเปรียบเทียบกับ ความหมายของคำว่า “อิทธิพล” ว่าหมายถึง “อำนาจที่บุคคลซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหรือใช้ได้นอกเหนือขอบเขตอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของตน หรือเป็นอำนาจที่บุคคล ซึ่งมีได้มีตำแหน่งหน้าที่ทางราชการมีหรือสามารถใช้ได้ หรือพูดง่ายๆ ก็ว่าอิทธิพลคืออำนาจที่ไม่เป็นทางการ” จึงสรุปว่า “นักเลง” เป็นผู้มี “อิทธิพล” ในท้องถิ่นหรือ หมายถึงบุคคลที่มีอุปนิสัยประจำตัวบางอย่างที่ทำให้มีอำนาจที่ไม่เป็นทางการต่อผู้อื่นในชุมชนนั้น นอกจากนี้ยังเห็นว่าหาก “นักเลง” ในระดับท้องถิ่นรายใด ไม่ได้มี “อิทธิพล” เพียงแค่เหนือสมัครพรรคพวกของตนเท่านั้นแต่ยังมีอิทธิพลเหนือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือกลไกของอำนาจรัฐในระดับสูงด้วย อาจกล่าวได้ว่าบุคคลนั้นได้เลื่อนฐานะจากนักเลงผู้มีอิทธิพลของท้องถิ่น กลายเป็น “เจ้าพ่อ” ของท้องถิ่นนั้นในที่สุด ซึ่งวิธีการที่ทำให้ “เจ้าพ่อ” เหล่านั้นสามารถมีอิทธิพลเหนือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือกลไกของอำนาจรัฐได้ส่วนใหญ่อาศัยอำนาจเงินก้อนใหญ่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับสูงสุด เท่าที่จะทำได้ หรืออาจกล่าวได้ว่าการเกิดขึ้นของการเป็น “เจ้าพ่อ” มาจากการอาศัยฐานเศรษฐกิจของตนเป็นเครื่องมือหลักในการสร้างอิทธิพลเหนือเจ้าหน้าที่รัฐและชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาโดยใช้วิธีวิทยาแบบเรื่องเล่า (Narrative Research) แนวอัตชีวประวัติ โดยเป็นเรื่องราวของผู้มีอิทธิพลรายหนึ่งเป็น “องค์ประธาน” ของการศึกษา โดยมีการเก็บข้อมูลใน 2 ส่วนดังนี้

1. วิจัยข้อมูลเชิงเอกสาร (Documentary Data) โดยเป็นการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีทางด้านสังคมวิทยา พฤติกรรมศาสตร์ และรัฐศาสตร์เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลและให้ความหมายหรือตีความปรากฏการณ์ที่ศึกษาให้มีความชัดเจนและนำไปสู่การถอดบทเรียนเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

2. วิจัยภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้มีอิทธิพลรายหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant) และบุคคลในครอบครัว จำนวน 4 ราย ได้แก่ ภรรยา บุตรชาย บุตรสาว และหลานชาย รวมทั้งลูกน้องคนสนิทอีก 1 ราย โดยใช้การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยเทคนิคบอลหิมะ (Snowball Technique) ซึ่งเป็นวิธีการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่นำเชื่อถือเพื่อตอบในประเด็นปัญหาการวิจัย โดยผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลที่ผู้วิจัยเห็นว่า มีความรู้ในประเด็นที่ผู้วิจัยจะศึกษามาก่อน 1 คน แล้วให้ผู้ให้ข้อมูลท่านนั้นระบุรายชื่อผู้ให้ข้อมูลท่านต่อไป จากนั้นผู้วิจัยให้ผู้ให้ข้อมูลท่านใหม่ระบุรายชื่อผู้ให้ข้อมูลท่านต่อไป จนกระทั่งได้ข้อมูลสมบูรณ์ตามประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนด นอกจากนี้ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์คนในพื้นที่เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับมุมมองหรือทัศนคติที่มีต่อผู้มีอิทธิพลรายนี้ จำนวน 2 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เพื่อเป็นตัวอย่างของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นระยะเวลายาวนาน และได้รับรู้ถึงภาพลักษณ์หรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้มีอิทธิพลรายนี้กับคนในพื้นที่

ทั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยกระบวนการลำดับข้อมูลตามโครงสร้างของเรื่อง (Structural Analysis) และตีความหมายข้อมูลในแต่ละประเด็น เพื่อนำมาสู่การถอดบทเรียนจากผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย

1. ภูมิหลัง พฤติกรรม ทศนคติ และแนวทางการดำเนินชีวิตของผู้มีอิทธิพล

1.1 พื้นฐานครอบครัว

การที่เติบโตมาในครอบครัวที่มีคุณปู่และบิดาเป็นที่รู้จักและยอมรับนับถืออย่างกว้างขวางในสังคม นับเป็นเหตุผลประการสำคัญที่ผลักดันให้เขาเกิดความคุ้นเคยกับวิถีชีวิตใน 2 ลักษณะสำคัญคือ

1.1.1 การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

เนื่องด้วยลักษณะของสังคมในอดีตที่อำนาจรัฐยังเข้าไปดูแลประชาชนได้ไม่ทั่วถึงนัก ประชาชนในพื้นที่จึงต้องการแสวงหา “ที่พึ่งพิง” เพื่อความอยู่รอดปลอดภัยของตนเอง โดยพบว่า เมื่อคุณปู่และบิดาของเขาเป็น “นายความ” ก็นับเป็นอาชีพที่อยู่ในสถานะที่สามารถช่วยเหลือและเป็นที่พึ่งพิงให้แก่ประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ประกอบกับลักษณะนิสัยของคุณปู่และบิดา ซึ่งเป็นผู้ที่มีน้ำใจ และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนอย่างเต็มที่ จึงทำให้คุณปู่และบิดาเปลี่ยนเป็นผู้ที่คนในสังคมให้ความเคารพนับถือ และยกย่องว่าเป็น “ผู้ที่มีอิทธิพล” ทางสังคมต่อคนในพื้นที่เป็นอย่างมาก ซึ่งตัวเขาเองก็ถูกหล่อหลอมให้เป็นผู้ที่มีน้ำใจและคุ้นเคยกับการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเช่นเดียวกับคุณปู่และบิดา

1.1.2 การมีลูกน้องและเครือข่าย

จากการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นจำนวนมาก จนนำมาซึ่งความเคารพนับถือจากบุคคลต่างๆ ดังกล่าว จึงทำให้มีผู้เข้ามาขอสมัครเป็นผู้ติดตาม หรือ “ลูกน้อง” ทั้งในลักษณะของผู้ที่ต้องการที่พักพิง ผู้ที่ต้องการตอบแทนบุญคุณ และผู้ที่ต้องการติดตามผู้มีอำนาจเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์จากอิทธิพลนั้นไปด้วย ลักษณะดังกล่าว จึงทำให้เขาเองเติบโตมาในครอบครัวที่มีลูกน้องและเครือข่ายของบิดา จนทำให้เขาไม่รู้สึกลัวตกกลัวสิ่งใด และเรียนรู้การเป็น “ผู้นำ” จนเมื่อเติบโตและเริ่มมีคนมาติดตามและขอเป็นลูกน้อง เขาจึงเรียนรู้วิถีในการ “นำ” และ “ดูแล” คน เช่นเดียวกับที่คุณปู่และบิดาได้เคยทำได้

1.2 บุคลิกภาพส่วนตัว

ด้วยหน้าที่ที่ค่อนข้าง “ดุ” ตามความคิดเห็นของคนทั่วไป ประกอบกับการเป็นคนเสียงดัง ใจกล้า และค่อนข้างมุทะลุในตอนที่เด็ก ทำให้มีประสบการณ์ชีวิตที่ค่อนข้างหลากหลาย และพบเห็นสังคมหลายรูปแบบ แต่ด้วย “ความจริงใจ” ทำให้เป็นที่รักของเพื่อนฝูงและลูกน้อง รวมทั้งลักษณะนิสัยที่โดดเด่นของเขาคือ “ความมีน้ำใจ” ซึ่งเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมถึงความเป็นคน “ใจกว้าง” พร้อมช่วยเหลือผู้อื่น จึงทำให้เขากลายเป็น “ที่พึ่งพิง” ของคนในสังคม เช่นเดียวกับคุณปู่และบิดาในอดีต หรืออาจกล่าวได้ว่า ด้วยบุคลิกลักษณะของการเป็น “นักเลงตัวจริง” ทำให้สังคมรับรู้และยอมรับใน ‘อำนาจ’ ที่มีในตัวของเขา และนำไปสู่การมี “อิทธิพล” ทางสังคมตลอดระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา

1.3 ภาพลักษณ์ต่อสังคม

ด้วยประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านมาในอดีต ที่แสดงให้เห็นถึงการมี “อำนาจ” และ “อิทธิพล” ในการดำเนินการด้านต่างๆ ในสังคม ประกอบกับบุคลิกลักษณะส่วนตัวที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้สังคมรับรู้ภาพของความเป็น “นักเลงถิ่น” ของเขา ประกอบกับการมีเครือข่าย ทั้งเพื่อนและลูกน้องเป็นจำนวนมาก ทำให้การปรากฏตัวต่อสาธารณชนส่วนใหญ่ จะเข้าไปในลักษณะของกลุ่มชายฉกรรจ์ที่มีอาวุธปืนครบมือ ซึ่งแม้จะเป็นไปตามเหตุผลของลูกน้องที่ติดตามเขาว่า เพียงเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดกับเจ้านายที่เคารพ แต่ภาพดังกล่าวนำไปสู่การเกิดความรู้สึก “เกรงกลัว” สำหรับผู้ที่พบเห็น จนทำให้สื่อมวลชนเรียกขานเขาว่าเป็น “เจ้าพ่อ” ประจำจังหวัด ส่งผลให้เกิดการสื่อสารและรับรู้กันในวงกว้าง จนทำให้ผู้ที่ไม่เคยรู้จักหรือพบเห็นสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับตัวเขาไปตามข้อมูลที่ได้รับจากสื่อ และกลายเป็นภาพลักษณ์ประจำตัวเขาไปในที่สุด

2. ปัจจัยสนับสนุนการสร้างอิทธิพลทางสังคม

สิ่งที่เป็นปัจจัยสนับสนุนหรือเป็นการสร้างฐานอำนาจให้แก่ผู้ที่เป็ “นักเลง” มีหลายประเด็น โดยการที่เขาเกิดในครอบครัวที่มีคุณปู่และบิดาเป็นผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ทำให้เขาเรียนรู้และถูกหล่อหลอมให้เติบโตมาด้วยวิถีของครอบครัวผู้มีอิทธิพล จนกระทั่งกลายเป็นผู้มีอิทธิพลท้องถิ่นเช่นเดียวกับคุณปู่และบิดา ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่าปัจจัยที่เป็นสิ่งสนับสนุนและผลักดันให้เขาสามารถสร้าง “อำนาจ” และ “อิทธิพล” ในท้องถิ่นได้อย่างสมบูรณ์ มีดังนี้

2.1 การมีบุคลิกลักษณะที่สอดคล้องกับค่านิยมท้องถิ่น

Historicus (1898: 21-22 อ้างโดย เวียงรัฐ เนติโพธิ์, 2539: 15) กล่าวว่าไว้ว่า นักเลงที่ต้องให้ความคุ้มครองกับถิ่นจะต้องเป็นผู้ที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคมจะมีลักษณะคือ “เป็นชายแท้ มีความกระตือรือร้น พร้อมทั้งจะต่อสู้ตัวต่อตัวหรือยกพวกกันต่อสู้ มีความซื่อสัตย์ต่อเพื่อนฝูง มีความจงรักภักดีอย่างลึกซึ้งต่อนายและพ่อแม่ รวมทั้งเป็นผู้ที่นำใจกว้างขวาง กล้าได้กล้าเสีย ไม่ถือตัว ไม่เห็นแก่ตัว รักษาคำพูด” โดยเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับบุคลิกลักษณะของเขพบว่าการดังกล่าวมีความสอดคล้องกับตัวเขาเป็นอย่างมาก โดยจากเรื่องราวชีวิตของเขาที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า ด้วยบุคลิกลักษณะของเขาสามารถสร้างความเชื่อถือให้แก่คนในพื้นที่หรือท้องถิ่นของเขาได้เป็นอย่างดี โดยลักษณะที่เป็นคนพูดจาโผงผางแต่จริงใจ ซึ่งแม้ว่าจะเป็นคนเสียงดัง แต่กลับสร้างความมั่นใจและเชื่อถือให้แก่คนในพื้นที่ได้ว่า “สิ่งที่เขารับประกัน เขาช่วยได้แน่นอน” โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความช่วยเหลือที่สอดคล้องกับลักษณะความต้องการของคนในพื้นที่ ดังจะเห็นได้จาก การขอความช่วยเหลือใน 2 เรื่องหลัก คือการช่วยเหลือบุตรหลานเข้าโรงเรียน และช่วยเหลือเกี่ยวกับหน้าที่การงาน

นอกจากนี้ยังพบว่า การใช้ชีวิตของเขาที่เป็นไปในลักษณะเดียวกับคนในพื้นที่ โดยเฉพาะการชอบกิน ‘ข้าวแกง’ และการเข้าถึงหรือเจอตัวได้ง่ายนั้น นับเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของคนในพื้นที่ที่ต้องการเข้าถึงความช่วยเหลือ หรืออาจกล่าวได้ว่า ด้วยลักษณะความเป็น “นักเลงลูกทุ่ง” ทำให้เขาได้รับการยอมรับจากคนในพื้นที่ และนำไปสู่การสร้างอิทธิพลต่อคนในพื้นที่ได้อย่างไม่ยากนัก

2.2 ความสัมพันธ์สองด้านกับความเป็นโจร

นอกจากนักเลงจะมีความสามารถในการปกป้องดูแลท้องถิ่นได้แล้ว อีกด้านหนึ่งยังมีข้อสันนิษฐานว่าการปกป้องดูแลชุมชนหรือท้องถิ่นให้อยู่รอดปลอดภัยภายใต้เงื่อนไขที่อำนาจรัฐไม่มีความสามารถที่ดูแลปกป้องท้องถิ่นได้อย่างสมบูรณ์นั้น นักเลงอาจต้องเกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรงด้วยการมีความสัมพันธ์กับโจรหรือผู้ร้าย หรืออาจมีการกระทำบางอย่างในลักษณะของโจรหรือผู้ร้ายเอง อีกทั้งในด้านของโจรหรือผู้ร้ายเอง ก็ต้องการที่จะมีความสัมพันธ์กับนักเลงถิ่นเพื่อความอยู่รอดของตนเองเช่นกัน (เวียงรัฐ เนติโพธิ์, 2539: 16) อาจด้วยการดำเนินชีวิตในความเป็นจริงนั้น หลายกรณีที่อำนาจรัฐ หรือภาคีที่กำกับโดยรัฐ อาจไม่ใช่คำตอบที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาหรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างแท้จริง ดังนั้น ในบางสังคมหรือบางสถานการณ์ คนในสังคมก็เลือกที่จะแสวงหา “กลไกนอกระบบ” มาช่วยในการดำเนินชีวิต โดยเมื่อเลือกที่จะวางบทบาทของตนเองในฐานะผู้ที่ดูแลปกป้องถิ่นของตนเองจึงทำให้ชีวิตบางส่วนต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตที่อยู่นอกระบบกติกาสังคมของรัฐเช่นกัน ดังคำกล่าวของเขาที่ว่า “พออ้างชื่อผม มันก็เจียบกันหมด มันนักเลงมา เราก็ต้องนักเลงกลับ” อย่างไรก็ตาม การมีวิถีชีวิตนอกระบบกติกาสังคมของรัฐดังกล่าว ก็นับเป็นความเสี่ยงและสิ่งที่ถูกตั้งคำถามถึงความถูกต้องเหมาะสมจากสังคมเช่นกัน โดยสิ่งที่ตัวเขาเชื่อมั่นและยืนยันในสิ่งที่เขาเป็นให้กับตนเองและคนในครอบครัวเสมอคือ “ต้องไม่ทำใครก่อน”

2.3 ความสัมพันธ์กับอำนาจรัฐ

นักเลงผู้มีอิทธิพลนั้น มักจะมีความสัมพันธ์กับอำนาจรัฐใน 2 ลักษณะ หนึ่งคือการเข้าไปมีตำแหน่งเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อเป็นการสร้างความชอบธรรมให้ตนเองจากการมีอำนาจที่เป็นทางการ และสองคือการสร้างความประนีประนอมกับข้าราชการหรือผู้มีอำนาจรัฐ เพื่อรักษาสถานภาพของตนเอง และปกป้องคุ้มครองลูกน้อง (เวียงรัฐ เนติโพธิ์, 2539: 16) โดยในกรณีของผู้มีอิทธิพลรายนี้พบว่า เขามีความสัมพันธ์กับอำนาจรัฐในสองลักษณะที่กล่าวมา โดยการเข้าไปสู่การดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เพื่อมี “อำนาจที่เป็นทางการ” ในการดำเนินการใด ๆ ในขณะเดียวกัน เขายังสร้างความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่รัฐในฐานะ “ผู้ดูแลถิ่นร่วมกัน” เพื่อรักษาสถานภาพของตนเองและปกป้องคุ้มครองลูกน้องผ่าน “อำนาจที่ไม่เป็นทางการ” โดยจะเห็นได้จากการขอและให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่รัฐในบางกรณี ซึ่งพบว่า ด้วยชื่อเสียงและอิทธิพลทางสังคมตลอดระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา สะท้อนให้เห็นว่าเขาอยู่ในความสัมพันธ์ที่มีอำนาจ “เหนือ” เจ้าหน้าที่รัฐ ในหลายกรณีมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

สรุปและอภิปรายผล

ด้วยพื้นฐานและการหล่อหลอมจากครอบครัว ที่นำไปสู่การสร้างตัวตนของเขาในฐานะ “นักเลงจริง” ทำให้เขาผ่านเรื่องราวชีวิตหลากหลาย จากการถูกยอมรับจากคนในพื้นที่ด้วยฐานของอิทธิพลเดิมของคุณปู่และบิดา และการเติบโตมาด้วยบุคลิกลักษณะที่เป็นคนกล้าได้กล้าเสีย และมีน้ำใจต่อคนรอบข้าง ทำให้เกิดการสร้างฐานอิทธิพลของตนเองต่อยอดจากฐานอิทธิพลเดิมของครอบครัว ตลอดจนการมีเพื่อนฝูงและคนรู้จักมากมายหลายตา และการมีประสบการณ์การใช้ชีวิตไปในพื้นที่ต่าง ๆ แบบไม่เกรงกลัวใคร และพร้อมรับโอกาสจากในการเรียนรู้และเติบโตในสังคมต่าง ๆ จนทำให้สามารถสร้างเครือข่ายของตนเองและก้าวสู่การเป็นนักการเมืองท้องถิ่น และก้าวเข้าสู่วงการการเมืองในระดับประเทศ จนส่งผลให้ได้รับการยอมรับจากสังคมวงกว้างว่าเป็น “ผู้มีอิทธิพล” มากที่สุดคนหนึ่งในสังคมไทย

อย่างไรก็ดี หากพิจารณาลักษณะของอำนาจที่เขามีต่อบุคคลรอบข้าง พบว่า เขามีทั้งอำนาจบังคับ (coercive power) และอำนาจชอบธรรมมีการบังคับใช้ (domination) โดยการเกิดอำนาจบังคับนั้น อาจไม่สามารถอธิบายลักษณะของอำนาจแบบบังคับในความหมายตามที่ Weber ให้ไว้ว่าเป็นของอำนาจบังคับตั้งอยู่บนพื้นฐานของการใช้กำลังบังคับ ขาดความชอบธรรม (Morison, 1995 อ้างโดย รัตนา โตสกุล, 2548) แต่อาจอธิบายได้ว่าเป็นอำนาจที่เกิดจากชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่มีลักษณะโดดเด่น เสียงดัง จนทำให้บุคคลที่ไม่ได้รู้จักหรือมีความสนิทสนมคุ้นเคยกับเขามากนักเกิดความเกรงกลัวและพร้อมยอมปฏิบัติตาม ในขณะที่พบว่า เขากลับมีอำนาจชอบธรรมมีการบังคับใช้ (domination) ในลักษณะที่มีความชอบธรรมเพราะเป็นอำนาจที่ได้รับการยินยอมและเห็นชอบให้ใช้อำนาจจากผู้อยู่ใต้อำนาจ มักเกิดต่อผู้ที่สนิทสนมคุ้นเคย ทั้งเพื่อนและลูกน้อง หรือคนที่อยู่ในสถานะที่ด้อยกว่าและเข้ามาขอรับความช่วยเหลือจากเขา โดยเป็นความพร้อมยอมทำตาม และมีความศรัทธาในการตัดสินใจของเขาในเรื่องต่าง ๆ โดยเชื่อว่าเป็นความจริงใจ และเป็นไปเพื่อประโยชน์ของคนที่อยู่ภายใต้อำนาจของเขาอย่างแท้จริง

ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยสำคัญที่สุดที่ผลักดันให้เขาสามารถสร้าง “อิทธิพล” ทางสังคมได้อย่างแข็งแกร่ง คือ บุคลิกและลักษณะนิสัยส่วนตัวที่เป็นที่ยอมรับจากคนทั่วไปคือ “ความมีน้ำใจ” หรืออาจเรียกได้ว่า เขาใช้ “น้ำใจ” เป็นเครื่องมือในการสร้างอิทธิพลทางสังคม ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของผู้นำที่พึงต้องมีคือ การใส่ใจในผู้อื่น (Empathy) ตลอดจนมีทักษะทางสังคม (Social skill) ที่ดีทำให้เป็นที่รักใคร่ชอบพอกันคนรอบตัว ทั้งผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าและผู้ที่อยู่ภายใต้อำนาจ คุณลักษณะดังกล่าวเกิดเป็นกลไกการสร้างเครือข่ายการยอมรับและยกย่องในตัวของเขา ทั้งในส่วนของ “เพื่อน” ที่ใกล้ชิดสนิทสนมที่มีสายสัมพันธ์และเอื้ออาทรกันอย่างต่อเนื่อง “ลูกน้อง” ที่ได้รับการดูแลและผลักดันให้มีสถานะและอำนาจทางสังคมในรูปแบบต่างๆ รวมทั้ง “ผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือจากเขา” ที่สามารถดำรงชีวิตต่อไปได้ดีและ

เมื่อมีความเติบโตก้าวหน้าไม่ลืมนี่จะกลับมาตอบแทนบุญคุณเขาในลักษณะต่างๆ ตลอดจนการเข้าไปมีอิทธิพลต่อเจ้าหน้าที่รัฐหรือกลไกของอำนาจรัฐ มักเป็นการสร้างความคุ้นเคยหรือเกื้อหนุนบุคคลก่อนที่บุคคลเหล่านั้นจะได้เข้าไปเป็นเจ้าหน้าที่รัฐในลักษณะของการสร้างน้ำใจในการให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ มิใช่เพียงการใช้อำนาจเงินเกื้อหนุนในการสร้างอิทธิพลเหนือเจ้าหน้าที่รัฐและชุมชน ส่งผลให้เกิดการยอมรับและความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นมากกว่าการสร้างอิทธิบนพื้นฐานของอำนาจทางเศรษฐกิจ แนวทางดังกล่าวจึงนับเป็นการขยายเครือข่ายและฐานะความสัมพันธ์เชิงอำนาจของเขาให้แข็งแกร่งและต่อเนื่องมาจนถึงคนในตระกูลในลำดับถัดมาที่พร้อมจะวางรากฐาน “อำนาจใหม่” ของตระกูลต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้จะไม่มีวันเกิดขึ้นได้เลย หากไม่ได้รับโอกาสจากผู้ใหญ่ท่านหนึ่งที่ยินยอมให้ผู้วิจัยได้เข้าไปเรียนรู้ถึงเรื่องราวชีวิตส่วนตัวของท่าน โดยให้ความเมตตาและเต็มใจในการถ่ายทอดข้อมูลส่วนตัว และเรื่องราวตลอดชีวิตที่ผ่านมาเกือบ 84 ปีของท่าน ด้วยความมุ่งหวังที่จะให้สังคมได้เรียนรู้ถึงปรากฏการณ์อีกด้านหนึ่งของสังคมไทยโดยสะท้อนผ่านวิถีชีวิตของบุคคลหนึ่งที่สามารถสร้าง “อำนาจ” และ “อิทธิพล” ทางสังคม ด้วยแนวทางการดำเนินชีวิตในรูปแบบที่ถูกเรียกขานจากสังคมวงกว้างว่า “เจ้าพ่อ”

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่เสียสละเวลา และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถถ่ายทอดเนื้อหาและถอดบทเรียนจากปรากฏการณ์ที่ศึกษาได้อย่างสมบูรณ์มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

หนังสือ

- คมกฤษ จงบุญวัฒนา (ผู้แปล). (2556). วีรบุรุษ มาฆะศิริรานนท์ (ผู้เรียบเรียง). **ภาวะผู้นำ**. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ณัชชานุช พิเชิทธนารัตน์. (2554). **นักการเมืองถิ่นจังหวัดเพชรบุรี**. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2551). **พฤติกรรมองค์กร**. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ผาสุก พงษ์ไพโรจจิตร และสังคีต พิริยะรังสรรค์ (บรรณาธิการ). (2535). **รัฐ ทุน เจ้าพ่อท้องถิ่น กับสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนา โตสกุล. (2548). **โมโนทัศน์เรื่องอำนาจ**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติสาขาสังคมวิทยา.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2551). **ทฤษฎีสังคมวิทยา เนื้อหาและแนวทางการใช้ประโยชน์เบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2551). **ทฤษฎีสังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Decenzo, D.A. and Robbins, S.P. (2002). **Personnel Human Resource Management**. 3rd ed. New Delhi: Prentice Hall of India Private.
- Katz D & Kahn R L. (1966). **The social psychology of organizations**. New York: Wiley.
- Koontz, H. and Wehrich, H. (2000). **Essentials of management**. 8th ed. New Delhi: Tata McGraw-Hill.
- Mc Farland, D.E. (1979). **Management: Foundations and practices**. 5th ed. New York: Macmillan.
- Stogdill, R.M. (1974). **Handbook of leadership: A survey of the literature**. New York: Free Press.
- Winter, D. G. (1973). **The Power motive**. New York: The Free Press.
- Yukl. G. A. (1989). **Leadership in organization**. Engwood Cliffs. New Jersey: Printice-Hall.

เอกสารอ้างอิง**บทความในวารสาร**

นิธิ เอียวศรีวงศ์. 2534. **รัฐธรรมนูญ ฉบับวัฒนธรรมไทย**. ศิลปวัฒนธรรม, ปีที่ 13 (พฤศจิกายน 2534), 275.

เวียงรัฐ เนติโพธิ์. 2539. **จากนักเลงท้องถิ่นสู่เจ้าพ่อ**. วารสารธรรมศาสตร์, ปีที่ 22 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม), 6-49.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

นิตยสาร Top Ten. (2556). **10 ตระกูลตั้งนักการเมืองไทย (ประจำปี 2556)**. สืบค้นจาก:

<http://www.toptenthailand.com/topten/detail/20131118164408828>